

آشنایی با بازار ایتالیا

بررسی وضعیت اقتصادی - بازرگانی ایتالیا (۵)

● تهیه و تنظیم: ماندانا فاضل
مسعود هاشمیان
یوسف حسن پور

بررسی ساختار صادرات ایتالیا

جدول شماره ۱۱: ترکیب صادرات ایتالیا در سال‌های
۱۹۹۰ و ۱۹۹۶ بر حسب سهم ارزشی گروه‌های کالایی

شرح	۱۹۹۰	۱۹۹۶
کل صادرات	۱۰۰	۱۰۰
مصنوعات فلزی	۲۷/۱	۴۸/۹
منسوجات	۱۸/۴	۱۷/۱
محصولات شیمیایی	۱۱/۶	۱۱/۹
مواد غذایی و دخانیات	۴/۵	۵
سایر مصنوعات	۴/۷	۴/۳
فلزات اساسی	۴/۶	۴/۲
کاغذ و فرآورده‌ها	۲	۲/۲
محصولات کشاورزی	۲/۱	۱/۹
صنایع استخراجی	۰/۳	۰/۳

UN, 1996 International Trade Statistic Yearbook

در ترکیب صادرات صنعتی ایتالیا، تمرکز صادرات صنعتی عمدتاً بر روی سه صنعت ماشین‌آلات، نساجی و پوشاک و شیمیایی است. در حالی که سایر بخش‌های صنعتی چندان از توانمندی‌های صادراتی برخوردار نیستند. با توجه به همین

نگاهی به ترکیب بخش‌های مختلف اقتصادی ایتالیا نشان می‌دهد که این کشور از لحاظ صادرات محصولاتی که دارای ارزش افزوده کمتری می‌باشند، از عملکرد صادراتی پایینی برخوردار است. کمترین میزان صادرات این کشور بین بخش‌های اقتصادی، مربوط به معدن می‌باشد که در سال‌های ۹۶-۱۹۹۰ سهم بخش معدن در کل صادرات این کشور به‌طور متوسط ۰/۳ درصد می‌باشد. سهم بخش کشاورزی از لحاظ جایگاه صادراتی در بین بخش‌های مختلف به‌طور متوسط ۲ درصد می‌باشد.

این در حالی است که محصولات کارخانه‌ای که از ارزش افزوده بالایی برخوردار هستند، بیش از ۹۷ درصد صادرات این کشور را تشکیل می‌دهند که نشان از توان صنعتی بالای این کشور در مقایسه با سایر بخش‌های اقتصادی دارد. همین امر باعث شده که صنایع ایتالیا در دهه‌های اخیر، یکی از قدرت‌های اقتصادی و صنعتی بزرگ جهان محسوب شود. این کشور به دلیل دارا بودن ساختار مناسب صنعتی، علی‌رغم این که شرایط مساعدی برای الگوهای صنعتی آن وجود نداشته، ولی توانسته از لحاظ رقابتی موقعیت خود را در بازار جهانی حفظ نماید.

جدول شماره (۱۲) روند ارزش صادرات گروه کالایی ایتالیا به ایران طی سال‌های ۹۵-۱۹۹۱

(ارقام بر حسب هزار دلار / درصد)

شماره کالایی	نسبت	میانگین	۱۹۹۵	۱۹۹۴	۱۹۹۳	۱۹۹۲	۱۹۹۱	مجموع
صادرات	تجهیزات	دوره						SITC
ایتالیا به ایران	(درصد)	(۱۹۹۱-۹۵)						
۱۰۰	۵۱/۶	۱۲۶۹۱۴۶	۵۱۸۶۵۴	۷۲۱۵۳۷	۱۲۹۵۲۱۶	۲۰۵۱۶۷۶	۱۷۵۸۷۳۵	کل
۰/۲۱۷	۵۱/۳	۲۷۵۲	۵۵۵	۳۳۹۴	۲۱۹۸	۳۴۹۹	۴۱۱۳	۰
-	-	-	۱	-	-	-	۵۵	۱
۰/۸۴۱	۴۰/۵	۱۰۶۷۲	۵۳۳۹	۷۱۹۰	۱۱۵۶۹	۱۵۶۳۱	۱۳۶۳۰	۲
۴/۳۱۵	۱۰۹/۱	۵۴۷۶۷	۲۸۷۴	۴۲۲۰	۲۸۸۹۰	۱۱۰۶۶۰	۱۲۷۱۹۳	۳
-	-	-	۱۴۲۶	۶۳	۷۵۰	۱۶۵۰	۴۶	۴
۷/۵۲۰	۲۱/۷	۹۵۴۴۳	۶۸۸۵۳	۸۸۳۵۸	۸۷۱۲۴	۱۱۹۲۱۲	۱۱۳۶۶۹	۵
۱۷/۶۱۰	۶۳/۶	۲۲۳۴۹۳	۱۰۳۵۱۴	۸۴۴۴۲	۱۸۴۳۲۶	۳۹۶۹۶۰	۳۴۸۲۲۲	۶
۶۳/۸۶۵	۵۱/۶	۸۱۰۵۳۸	۲۹۲۰۷۵	۴۸۰۸۷۷	۹۱۲۱۲۱	۱۳۱۲۵۱۶	۱۰۵۵۱۰۲	۷
۴/۰۸۴	۴۰/۴	۵۱۸۳۶	۲۴۲۸۶	۳۷۷۹۲	۵۴۹۴۸	۶۶۰۶۰	۷۶۰۹۶	۸
۱/۴۸۵	۲۵/۴	۱۸۸۴۵۰۸	۱۹۶۴۱	۱۵۲۰۲	۱۳۲۹۱	۲۵۴۸۷	۲۰۶۰۸	۹

از طرفی به جهت اینکه کشور ایتالیا در زمینه صنایع ماشین‌آلات از دانش فنی بالایی برخوردار است، لذا مشارکت آنها در طرح‌های صنعتی در چارچوب برنامه سوم توسعه اقتصادی، به‌خصوص در صنایع ماشین‌آلات موجبات رشد بهره‌وری کل عوامل تولید در این بخش و سایر بخش‌های مرتبط با آن در کشور می‌شود.

در طول سال ۱۹۹۷، انواع قطعات منفصله و ابزار غیربرقی به ارزش ۱۴۳/۷ میلیون دلار، سایر ماشین‌آلات و ابزار غیربرقی معادل ۱۲۲/۷ میلیون دلار، سایر محصولات صنایع فلزی در حدود ۶۷/۸ میلیون دلار، ماشین‌آلات و ابزار صنایع نساجی و پوشاک به ارزش ۵۴ میلیون دلار، محصولات مختلف صنایع شیمیایی در حدود ۳۶۷ میلیون دلار، بیشترین سهم را در صادرات ایتالیا به ایران داشته‌اند. میزان صدور تمامی کالاهای مذکور به کشورمان به جز صنایع فلزی در سال ۱۹۹۶ در مقایسه با سال ۱۹۹۵ رشد قابل توجهی پیدا کرده است.

با توجه به بررسی‌های انجام گرفته در زمینه ساختار صادرات و واردات کشور ایتالیا و ایران، رهنمودهایی در زمینه گسترش روابط تجاری بین دو کشور در قالب جداول زیر ارائه می‌گردد:

توانمندی‌ها، بیش از ۶۳/۹ درصد کل صادرات ایتالیا به ایران را ماشین‌آلات و تجهیزات تشکیل می‌دهد. در واقع ایران یکی از بهترین بازارهای صادراتی ایتالیا در زمینه جذب ماشین‌آلات و تجهیزات است. دومین محصول صادراتی ایتالیا به ایران را محصولات صنایع کارخانه‌ای تشکیل می‌دهد که سهم آن از کل صادرات ایتالیا به ایران در حدود ۱۷/۶ درصد می‌باشد. (جدول شماره ۱۲)

با توجه به اینکه کشورمان به منظور دست یافتن به سهم بالایی از تجارت جهانی چاره‌ای جز اصلاح ساختار صنعتی خود و حرکت در راستای جاذبه‌های بازار جهانی ندارد، لذا نیاز کشور به واردات کالاهای سرمایه‌ای و واسطه‌ای در مقایسه با سایر اقلام صادراتی بیشتر می‌باشد. بنابراین یکی از اقلام وارداتی کشور که سهم بالایی از واردات را تشکیل می‌دهد، کالاهای سرمایه‌ای از جمله ماشین‌آلات و تجهیزات می‌باشد. (نگاهی به گزارش ماهانه گمرک کشور نشان می‌دهد که در طول ده‌ماه اول ۷۷ تنها واردات لوازم و ماشین‌آلات صنعتی و مکانیکی حدود ۲۷۶۰ میلیون دلار بوده است) و تشابه ساختار صنعت دو کشور (اغلب صنایع این دو کشور کوچک هستند) این‌طور استدلال می‌شود که گسترش روابط تجاری بین دو کشور در زمینه صنایع ماشین‌آلات و فلزات اساسی می‌تواند بر پیوند بازرگانی بین دو کشور بیفزاید.

موضوع	نتیجه	رهنمودها
ساختار واردات ایتالیا	<p>۱- این کشور جزو عمده‌ترین واردکنندگان محصولات کشاورزی و مواد اولیه صنعتی در جهان است.</p> <p>۲- عمده‌ترین واردات صنعتی کشور ایتالیا ماشین‌آلات و تجهیزات حمل و نقل می‌باشد که بخش اعظم آن را قطعات مربوط به وسایط نقلیه تشکیل می‌دهد.</p> <p>۳- بخش زیادی از محصولات کارخانه‌ای وارداتی این کشور را فلزات اساسی و صنایع نساجی تشکیل می‌دهد.</p> <p>۴- عمده‌ترین واردات محصولات کشاورزی ایتالیا عبارت است از: گوشت، پنیر، گندم و پنبه.</p>	<p>۱- گسترش همکاری‌ها در زمینه محصولات فلزات اساسی بین دو کشور از طریق جذب سرمایه‌گذاری مستقیم یا مشارکت طرف ایتالیایی</p> <p>۲- فراهم آوردن تسهیلات از سوی دو کشور (ایتالیا و ایران) جهت عرضه محصولاتی نظیر میله‌گرد و ابزارآلات وسایل نقلیه. این تسهیلات می‌تواند از طریق اعطای اعتبار از سوی شرکت‌های ایتالیایی بر واحدهای کوچک صنایع ماشین‌سازی صورت گیرد.</p> <p>۳- جلب سرمایه‌گذاری مشترک بین صنایع چرم کشور ایتالیا با واحدهای دباغی و چرم کشور.</p> <p>۴- دریافت اعتبارهای بلندمدت از کشور ایتالیا جهت توسعه بخش کشاورزی و عرضه محصولات آن به بازار ایتالیا.</p>
جاذبه‌های بازار ایتالیا در مورد محصولات صادراتی ایران	<p>۱- بخش عمده واردات ایتالیا از ایران نفت خام است.</p> <p>۲- دومین محصول وارداتی ایتالیا از ایران را محصولات صنایع کارخانه‌ای تشکیل می‌دهد که بخش عمده آن شامل فولاد ممزوج و صنایع دستی همچون فرش و گلیم از پشم و ابریشم و دیگر کالاهای مورد درخواست در بازار ایتالیا می‌باشد.</p> <p>۳- در بین محصولات کشاورزی و مواد اولیه صنعتی وارداتی ایتالیا از ایران، اقلامی نظیر پوست و پشم گوسفندی و خشکیار، سهم قابل توجهی دارند.</p>	<p>تقویت همکاری‌های سیاسی و اقتصادی بین دو کشور می‌تواند تضمین خوبی برای تداوم جریان صادرات مواد نفتی فرآوری شده و حفظ یا افزایش سهم نفت در بازار ایتالیا باشد.</p> <p>تشکیل نمایشگاه‌هایی جهت معرفی صنایع دستی و سایر محصولات صنعتی و کشاورزی ایران در ایتالیا.</p>
ساختار واردات جهانی از ایران	<p>۱- بخش عمده‌ای از واردات جهانی از ایران نفت خام می‌باشد.</p> <p>۲- دومین محصول وارداتی جهانی از ایران، محصولات کشاورزی و سومین محصول وارداتی محصولات صنایع کارخانه‌ای است.</p>	<p>مشارکت سرمایه‌گذاران ایتالیایی در طرح‌های صنعتی کشور با محوریت گسترش صنایع تبدیلی کشاورزی</p>
ساختار صادرات کشور ایتالیا	<p>۱- عمده‌ترین صادرات جهانی به ایران را ماشین‌آلات و تجهیزات سنگین تشکیل می‌دهد.</p> <p>۲- دومین محصول صادراتی کشور، مواد خام اولیه صنعتی و کشاورزی است.</p>	<p>گسترش همکاری‌های فنی و تکنولوژیکی در زمینه صنعت ماشین‌آلات و تجهیزات در کشور.</p> <p>برقراری تسهیلات از سوی کشور ایتالیا در زمینه واردات محصولات کشاورزی از ایران و برقراری تسهیلات از سوی ایران در زمینه واردات ماشین‌آلات از ایتالیا</p>

نزدیکی فرهنگی

به منظور برقراری روابط تجاری مستمر و گسترده بین ملت‌های دو کشور، لازم است زمینه‌های مساعد فرهنگی نیز وجود داشته باشد.

مردم ایتالیا که به تعبیری با روحیات مردم حوزه دریای مدیترانه بیش از روحیات مردم اروپای شمالی مانوس هستند، در این زمینه مشترکات فرهنگی زیادی با کشور ما دارند. ارتباطات تاریخی تمدن‌های روم و ایران موجب گشته که مردم ایتالیا در مورد ایران کاملاً بی‌اطلاع نباشند.

نظر به اینکه کشور ایتالیا به عنوان مرکز مذهبی اکثر مسیحیان جهان محسوب می‌گردد، اعتقادات مذهبی و معنوی مردم این کشور بیش از سایر کشورهای اروپای غربی است.

نگاه سیاسی ایتالیا

عملکرد و سیاست خارجی دولت‌ها عامل تعیین‌کننده در برقراری روابط تجاری بین کشورهاست. کشور ایتالیا طی چند دهه گذشته علیرغم تغییر پاپی دولت‌ها در این کشور، از سیاست خارجی معتدلی پیروی کرده است.

شاید مشخصه‌های فرهنگی مردم این کشور تأثیر بسزایی در رویکرد خارجی دولت‌های مختلف این کشور داشته است. سیاست خارجی دولت ایتالیا در قبال کشور ما نیز تقریباً از مواضع معتدلی پیروی کرده است و اگرچه طی سال گذشته، تحت تأثیر اقدامات بعضی از کشورهای اروپایی علیه کشور ما، دولت ایتالیا ناگزیر گردید در چارچوب تعهداتش در قبال اتحادیه اروپایی و اتحادیه اروپای غربی، سطح روابط دیپلماتیک خود با کشور ما را کاهش دهد، لیکن همواره برای برقراری مجدد روابط در سطح عالی آمادگی داشته و اولین دولت عضو اتحادیه اروپایی بود که در این رابطه اقدام کرد.

در مجموع با توجه به نوسانات شدید در سیاست خارجی برخی از کشورهای اروپای شرقی در قبال جمهوری اسلامی ایران به نظر می‌رسد سیاست خارجی دولت ایتالیا در قبال کشور ما از استحکام بیشتری برخوردار باشد و لذا با ارزیابی شاخص‌های فوق به نظر می‌رسد که کشور ایتالیا بتواند به عنوان یک طرف اصلی تجاری برای کشور ما محسوب گردد.

وضعیت اقتصاد کلان ایتالیا در دو سال اخیر
(۱۹۹۷ و ۱۹۹۸)

مقدمه

اقتصاد ایتالیا بعد از یک رکود موقتی، مجدداً در سال ۱۹۹۷ میلادی از بهبود نرخ رشد برخوردار شد. بهبود در رشد اقتصادی این کشور در اثر افزایش تقاضای خفیفی بود که در صنعت خودرو اتفاق افتاد و جهشی که در صادرات این کشور در این سال به وجود آمد، میانگین نرخ تورم و کسری بودجه به سطوح هماهنگ با معیارهای اتحادیه اقتصادی و پولی اروپا، کاهش یافت. در این جریان از بالا بودن نرخ‌های بهره بلندمدت کاسته شد و اختلاف این نرخ‌ها نسبت به بقیه کشورهای عضو اتحادیه اروپا از بین رفت. بانک ایتالیا توانست که یک سیاست تدریجی کاهش نرخ بهره را دنبال کند. با سیاست‌های اقتصادی کمتر بازدارنده و بهبود در جریان نقدینگی رسمی، به رشد تقاضای داخلی سرعت داده شد، نرخ رشد تولید ناخالص داخلی (GDP) به‌طور برجسته‌ای ارتقاء یافت و به حد ۲/۵ درصد در سال ۱۹۹۸ رسید. نرخ رشد بیکاری در این جریان همچنان بالا باقی ماند. مازاد حساب جاری همان‌طور که انتظار می‌رفت، گسترش یافت و با از بین رفتن کسری در درآمد خالص سرمایه‌گذاری‌ها، ایتالیا به یک اعتباردهنده بین‌المللی در سال ۱۹۹۷ تبدیل گردید.

با این وجود تحکیم و ثبات مالی در سال ۱۹۹۸ ادامه یافت تا به عنوان عامل حمایت‌کننده از عایدات آخر سال حداقل از تثبیت این عایدات پشتیبانی کند. افزایش عایدات نیاز به تثبیت و تعهد رشد اقتصادی به همراه کاهش نرخ بدهی عمومی داشت. به معنای دیگر، ایجاد تغییر ساختاری به‌طور فزاینده‌ای برای رشد اقتصادی و خلق اشتغال دارای اهمیت بوده است. تحولات انجام شده به‌ویژه در بعضی از عوامل اصلی اقتصادی در سال ۱۹۹۷ مانند دامنه اصلاحات مالیاتی، پسانداز اسمی و همکاری‌های بخش عمومی و خصوصی بود. این حرکت سریع باید برای ایتالیا حفظ می‌شد. در دیگر زمینه‌ها ایجاد یک اصلاحات کوچک در ایتالیا نیاز به حرکت گام به گام داشت. از جمله در بازار کار و ایجاد اصلاحاتی در قوانین و مقررات.

ادامه دارد...